

Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
T.a.v. prof. dr. Theo Mulder
Postbus 19121
1000 GC AMSTERDAM

Leeuwarden, 26 januari 2016
Verzonden,

Ons kenmerk : 01277535
Afdeling : Kultuer & Mienskip
Behandeld door : N.J. de Vries / (058) 292 80 44 of n.devries@fryslan.frl
Uw kenmerk : IB/7
Bijlage(n) :

Onderwerp : Reactie provincie Fryslân op evaluatierapport Fryske Akademy (2009 - 2014)

Geachte heer Mulder,

Hierbij willen wij u hartelijk danken voor uw brief van 7 januari jongstleden en de bijbehorende definitieve versie van het rapport over de onderzoeksevaluatie van de Fryske Akademy. U vraagt in uw brief om een inhoudelijke reactie onzerzijds op het rapport, conform de procedurele gang van zaken binnen de KNAW. Wij hebben met bijzondere belangstelling kennis van het rapport genomen en verheugen ons over de positieve beoordeling die de Fryske Akademy wordt toegekend. Graag delen wij u middels deze brief onze reactie mede.

Aan het einde van de beoordelingsperiode (2009-2014) heeft de Fryske Akademy haar interne organisatie gewijzigd. Onder andere de genomen maatregelen ten opzichte van het personeelsbeleid, getuige de verjonging en het aantal aangetrokken promovendi, geven hier invulling aan. Ook is de vakgroepstructuur verlaten ten gunste van een open projectorganisatie waarbinnen onderzoeksgroepen in wisselende samenstelling vakoverschrijdend onderzoek verrichten. In een virtueel taalkundig, historisch en maatschappelijk-cultureel 'Laboratorium Fryslân', een begrip dat zowel als metafoor als in de betekenis van een taallab gebruikt wordt, zijn de wetenschappelijke ambities van de Fryske Akademy geconceptualiseerd.

De vaststelling van de commissie dat de Fryske Akademy een positieve invulling aan haar onderzoeksagenda geeft en de Fryske Akademy in haar onderzoeksresultaten bij vakgenoten goed is aangesloten en (internationaal) erkend wordt, doet ons deugd en wordt door ons onderschreven. De kwaliteit van een groot aantal projecten en publicaties op verschillende

onderzoeksterreinen – waaronder de door de commissie expliciet in het evaluatierapport genoemde terreinen taalkunde, lexicografie en geschiedenis, alsmede het project HISGIS – wordt beoordeeld als ‘zeer goed’ of ‘excellent’. Het oordeel ‘goed’, dat aan een aantal andere projecten is toegekend, zal volgens ons met de inspanningen waar de Fryske Akademy al blijk van geeft, snel verbeterd kunnen worden zodat ook deze projecten aan het einde van de eerstvolgende beoordelingsperiode voor de predicaten ‘zeer goed’ of ‘excellent’ in aanmerking komen. Hierbij vertrouwen wij op de algemene kwaliteit en de potentie van de Fryske Akademy, alsmede de prestaties uit het verleden en de recentelijk doorgevoerde formatieve en organisatorische verbeteringen.

Het Mercator kenniscentrum voor meertaligheid en taalleren van de Fryske Akademy heeft volgens de commissie ‘een indrukwekkend internationaal netwerk en een internationale uitstraling’ met ‘bijzonder waardevolle documentatie’. In deze waardering van excellentie kunnen wij ons zeer goed vinden. De commissie acht Mercator van wezenlijk belang voor het verder uitbouwen van het internationale netwerk waarbinnen de Fryske Akademy fungeert.

Zoals ook benadrukt in het midterm review rapport van 2012, zou de Fryske Akademy zich volgens de commissie nog meer kunnen en moeten profileren om qua documentatie en analyse in het wetenschappelijke veld te presteren. De commissie concludeert dat de huidige publicatiestructuur de zichtbaarheid van de onderzoeksresultaten niet ten goede komt. Ook de huidige ICT-ondersteuning is naar het oordeel van de commissie onderontwikkeld en formatief onderbezet. De commissie ziet dat als een urgent probleem en formuleert een aantal welkome adviezen. Met name het nastreven van een volledige *open access* – waar mogelijk als *linked open data* – van zowel publicaties als databestanden, alsook het ontwikkelen van een duidelijk ICT-beleid en het versterken van de ICT-expertise worden sterk geadviseerd. Wij hebben met instemming kennis genomen van de door de commissie gesignaleerde tekortkomingen en de gegeven adviezen.

De ingevoerde projectstructuur biedt volgens de commissie een goede voorwaarde om meer interdisciplinair onderzoek mogelijk te maken. De thema’s ‘Identiteit en meertaligheid’ en ‘Taal in ruimte’ zijn naar het oordeel van de commissie een goed uitgangspunt voor een gemeenschappelijke focus van de Fryske Akademy. De commissie heeft deze thema’s en de interdisciplinariteit nog onvoldoende terug zien komen in de onderhavige beoordelingsperiode en beveelt aan daar de komende periode op in te zetten. Ook wij kijken met belangstelling en vertrouwen uit naar de verdere realisatie van deze thema’s binnen een interdisciplinair verband.

De Fryske Akademy profileert haar uitstekend op het snijvlak van wetenschap en maatschappij. Zij levert zeer waardevolle input aan maatschappelijke- en beleidsvragen op het gebied van taal, meertaligheid, onderwijs en sociale duurzaamheid. Dit biedt volgens de commissie handvatten voor het provinciaal taal- en onderwijsbeleid en werkt mee aan het opbouwen van een academisch klimaat in Fryslân. Dit doet de Fryske Akademy door fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek naar de Friese taal, meertaligheid, taalleren en de Friese geschiedenis en cultuur uit te voeren. Hiervoor wordt geschreven, gesproken en historisch erfgoed toegankelijk voor wetenschap en maatschappij en worden digitale collecties en instrumenten ontwikkeld voor innoverend onderzoek. In de waarnemingen van de commissie dat de Fryske Akademy hierin excellent presteert en buitengewoon relevant is kunnen wij ons heel goed vinden.

De commissie heeft de maatschappelijke relevantie van de Fryske Akademy gestaafd door te kijken naar A. onderzoeksproducten voor maatschappelijke doelgroepen, B. het gebruik van onderzoeksproducten door maatschappelijke groepen en C. vormen van erkenning door maatschappelijke groepen. Op alle drie de fronten doet de Fryske Akademy het uitstekend, naar het oordeel van de commissie. De waarde van de Fryske Akademy en de kwaliteit van haar producten voor maatschappelijk gebruik worden zeer hoog gewaardeerd door de verschillende stakeholders en gebruikers, zoals de commissie tijdens de evaluatie-gesprekken duidelijk is geworden en zeer positief waardeert. De grote waarde van het werk van de Fryske Akademy voor de samenleving komt ook tot uiting in de grote aantallen donateurs, leden en vrijwilligers. Daarnaast stelt de commissie een grote betrokkenheid en waardering vast voor de Fryske Akademy onder het eigen personeel. Een en ander is voor de commissie reden om het zeer grote maatschappelijke belang van de Fryske Akademy voor de maatschappij te erkennen. Deze beoordeling waarderen wij bijzonder en delen wij ten volle.

Niettegenstaande de recentelijke organisatorische en formatieve herstructurering – wat door de commissie als een heel goede ontwikkeling wordt gezien – dringt de commissie aan op een verandering in de samenstelling van het personeelsbestand. De commissie acht de man-vrouw verhouding van de vaste wetenschappelijke staf van de Fryske Akademy nog steeds heel zorgelijk, daar de commissie van mening is dat een eenzijdige samenstelling van wetenschappelijk personeel de organisatie niet ten goede komt. Wij delen deze observatie en hebben met instemming kennis genomen van het advies van de commissie om te streven naar een evenwicht tussen behoud en mobiliteit van wetenschappelijk talent. De commissie adviseert daartoe maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat alle projectleiders de mogelijkheid krijgen zich internationaal te profileren op hun eigen vakgebied en onderzoek. Wij kunnen ons vinden in dit gegeven advies.

De systematiek van het huidige *Standard Evaluation Protocol* (SEP) 2015 - 2020 is in de afgelopen jaren aangepast in vergelijking met eerdere SEP's. Over het SEP dat bij dit evaluatieonderzoek is toegepast willen wij opmerken dat er enige discrepantie lijkt te zijn tussen de toegekende scores en de tekstueel geuite waardering voor de verschillende onderdelen in het evaluatieonderzoek. Met name in de beschrijving van de 'Wetenschappelijke kwaliteit', waar vele onderdelen de predicaten 'zeer goed' of 'excellent' ten deel vallen, valt er veel meer nuance in het oordeel van de commissie te lezen dan op basis van de toegekende SEP-score geduid zou kunnen worden. Wij zouden ons voor kunnen stellen dat er bij de weging van het huidige protocol oog is voor die constatering en dat er bij mogelijke toekomstige aanpassingen aandacht is voor het aanbrengen van meer cijfermatige gradatie.

Vastgesteld is dat de Fryske Akademy een wetenschappelijke instelling is met kwaliteit, potentie en een zeer groot maatschappelijk belang die prima uitgerust is voor de toekomst. Daarbij nemen wij de vrijheid om nog eens te wijzen op de unieke positie en rol van de Fryske Akademy, die zij vervult ten aanzien van Fryslân en het Fries, de tweede rijkstaal van Nederland. Als provincie zetten wij de samenwerking met de Fryske Akademy dan ook heel graag voort. Wij delen het vertrouwen van de commissie dat de opbouwende kritische opmerkingen door de Fryske Akademy gewaardeerd worden en dat het evaluatierapport veel vrucht zal dragen in de volgende beoordelingsperiode.

Tot besluit spreken wij onze waardering uit voor de manier waarop de commissie haar evaluatie heeft uitgevoerd en stemmen wij in met haar evaluatierapport.

Wij vertrouwen er op u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

J.A. Jorritsma, voorzitter

A.J. van den Berg, secretaris